

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 19 april 1923 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 24 februari 1922 angående särskild skatt å tobaksvaror, m. m.

Genom proposition den 23 februari 1923, nr 113, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att
dels antaga följande

Förslag

till

förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 24 februari 1922 (nr 67) angående särskild skatt å tobaksvaror.

Härigenom förordnas, att förordningen den 24 februari 1922 angående särskild skatt å tobaksvaror, vilken gäller till och med den 30 juni 1923, skall äga fortsatt tillämpning efter nämnda dag till och med den 30 juni 1924, dock att förordningen från och med den 1 juli 1923 skall hava följande ändrade lydelse:

För tobaksvaror — — — — nedanstående belopp:

för i riket tillverkade tobaksvaror:

för cigarrer	0.8	öre	för	1	st.
» cigarrcigarretter	0.6	»	»	1	»
» cigarretter	0.5	»	»	1	»

för till riket införda tobaksvaror:

för cigarrer.....	3	öre	för 1 st.
» cigarrcigarretter	1.8	»	» 1 »

Anm. I skattehänseende utgöres skillnaden mellan cigarr och cigarrcigarrett därav, att den senare saknar spets, har skuren inlaga samt i vikt uppgår till högst 3.3 gram.

för cigarretter	0.7	öre	för 1 st.
-----------------------	-----	-----	-----------

Den särskilda skatten — — — — med licensavgiften.

dels antaga följande förslag till ändrad lydelse av anm. 2 till rubrikerna nr 196 och 197 i tulltaxan:

»2. Vid förtullning — — — — utgör

a) för kvantitet icke överstigande den av Kungl. Maj:t enligt 3 mom. av nämnda paragraf fastställda

för cigarrer	20	öre	per st.
» cigarrcigarretter	10	»	» »
» cigarretter.....	6	»	» »
» arbetad tobak, andra slag.....	12	kr.	» kg.;

b) för vad som överskjuter den under a) här ovan åsyftade kvantitet

för cigarrer.....	40	öre	per st.
» cigarrcigarretter	20	»	» »
» cigarretter.....	12	»	» »
» arbetad tobak, andra slag	24	kr.	» kg.

I tullhänseende utgöres skillnaden mellan cigarr och cigarrcigarrett därav, att den senare i vikt uppgår till högst 3.3 gram.

Efter de — — — — därför.»;

dels ock, under förutsättning av bifall till sistnämnda förslag, besluta, att bestämmelserna om ändrad lydelse av anm. 2 till rubrikerna nr 196 och 197 i gällande tulltaxa skola träda i kraft å femtonde dagen efter den, då kungörelse angående den ändrade lydelsen enligt å kungörelsen meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Den föreliggande propositionen innefattar förslag, att den av 1922 års riksdag för tiden till och med den 30 juni 1923 beslutade särskilda skatten å tobaksvaror måtte, med vissa ändringar, fortfara att gälla till och med den 30 juni 1924. Ändringarna avse dels i fråga om importerade varor skattens sänkning för cigarrer med 1 öre, för cigarreigarretter med 0.7 öre och för cigarretter med 0.3 öre och dels beträffande inhemska varor en skattehöjning, så att skatt skall utgå för inhemska cigarrer med 0.8 öre, cigarreigarretter med 0.6 öre och cigarretter med 0.5 öre, medan särskild skatt tidigare utgått endast för inhemska cigarretter med 0.4 öre, allt per styck. Propositionen avser vidare införande av en förhöjning av de tullavgifter, som träffa tobaksvaror, vilka av resande för eget bruk till riket införas (den s. k. resandetullen), samt denna tulls omläggning i fråga om cigarrer, cigarreigarretter och cigarretter från vikttull till stycketull.

Propositionen.

Till stöd för föreliggande förslag har chefen för finansdepartementet enligt det vid propositionen i utdrag fogade statsrådsprotokollet anfört, bland annat, följande.

*Departements-
chefen.*

När sistlidet är med hänsyn till statsfinansernas läge förslaget om en särskild skatt å tobaksvaror framlagts, hade denna skatt fått sin särskilda utformning på grund av den alltmer ökade importen av tobaksvaror utav enskilda handlande, vilken hotade att helt kasta om det förhållande, som man vid tobaksmonopolets införande tänkt sig mellan den inhemska tillverkningen och importen. Av en vid propositionen fogad tabell (sid. 18) rörande förhållandet mellan tobakshandlandenas import och tobaksmonopolets försäljningar framginge såväl det berättigade i denna synpunkt som att den förra året beslutade särskilda skatten, som verkat minskning av importen, i huvudsak återställt den rubbade jämvikten. Det borde emellertid bemärkas, att nedgången i importen icke uteslutande vore att tillskriva den särskilda skatten utan delvis vore beroende därav, att monopolbolaget för att vinna avsättning för sina tillverkningar beviljat detaljhandlandena betydande rabatter i förhållande till dessas inköp under året, varigenom importörernas konkurrensmöjligheter tillfälligt försvagats. Det statsfinansiella läget vore sådant, att en särskild skatt å tobaksvaror vore att anse som oundgängligen erforderlig även under budgetåret 1923—1924. Det erforderliga finansiella resultatet av den särskilda skatten — en intäkt av 12 miljoner kronor — borde emellertid nås på grundvalen av andra skattesatser än de för närvarande gällande. De särskilt gynnsamma importmöjligheter, som valutaförhållandena tidigare medfört, kunde anses under den sista tiden

icke hava förelegat i samma grad som tidigare. En jämkning av skattesatserna syntes därför kunna äga rum. Under hand hade inhämtats förslag i ämnet från den av Kungl. Maj:t utsedde jourhavande direktören i aktiebolaget svenska tobaksmonopolet, ingenjören P. Nordenfelt, vilken i ärendet samrått med bolagets verkställande direktör. Propositionen anslöte sig till detta förslag, vilket förklarats innefatta för inhemska varor de högsta skattesatser, som monopolbolaget kunde bära utan ändring i den prispolitik, vilken vore nödvändig för ett vidmakthållande av produktionen vid sådan höjd, att ett något så när tillfredsställande inkomstresultat kunde uppnås. En reglering av skattesatserna i enlighet med förslaget skulle för importörerna innebära en högst avsevärd förbättring i deras nuvarande ställning. Redan vid tobaksmonopolets tillkomst hade emellertid statsmakterna genom sin utformning av tullsatser m. m. givit uttryck åt den uppfattningen, att åtgärder borde vidtagas för upprätthållande av den inhemska tillverkningen, så att denna ej skulle komma att allt för mycket inkräktas av importen. För sin del vidhölle departementschefen ock fortfarande sin sistlidet år uttalade uppfattning, att tobaksmonopolets tillverkning såsom underlag för en statens speciellt skapade inkomstkälla borde bedömas efter en särskild måttstock. Departementschefen ansåge det på dessa grunder fortfarande påkallat att vidmakthålla en sådan skillnad mellan skattesatserna för inhemska och införda varor, att ej tillståndet före den särskilda skattens tillkomst kunde befaras återinträda. Att minska denna skillnad utöver vad som skett i det av ingenjören Nordenfelt framlagda förslaget syntes departementschefen icke tillrådligt.

I fråga om resandetullen hade i en utav svenska tobaksengrosisternas förening gjord framställning uppmärksamheten riktats å det förhållandet, att de tullsatser, som för närvarande åläggas av privatpersoner vid inresa till riket medförda tobaksvaror, icke stode i rimlig överensstämmelse med den tull, skatt och licensavgift, som avfordrades importfirmorna. I avgivet utlåtande över denna framställning hade monopolbolaget bland annat framhållit, att en disproportion i avgiftsbelastning å de genom handlande importerade tobaksvarorna och de tobaksvaror, som av resande från utrikes ort medfördes, förefunnes och att under senaste tiden klagomål försports över att resandeimporten särskilt i de kuststäder, som hade bekväm förbindelse med Danmark, i oroväckande grad tilltagit på bekostnad av den genom handlande bedrivna införseln ävensom att det kunde befaras, att, därest disproportionen finge bestå, densamma skulle i allt större utsträckning komma att utnyttjas till förfång för den legitima handeln. Med hänsyn härtill syntes hand-

landenas krav, att ändring vidtoges, vara berättigat, varför en höjning av resandetullen förordades. I samband med denna höjning syntes resandetullen, till förenklande av förfarandet vid dess uttagande, böra, där detta kunde ske, omläggas från viktull till stycketalstull. Till vad monopolet sålunda anfört har departementschefen förklarat sin anslutning.

Beträffande motiveringen i övrigt för föreliggande förslag får utskottet hänvisa till ovannämnda, vid propositionen fogade protokollsutdrag.

Om än frågan rörande beräkningen av statsverkets inkomster under nästkommande budgetår icke ännu kunnat upptagas till behandling inom bevillningsutskottet, har utskottet dock ansett sig kunna utgå från, att det statsfinansiella läget kräver ett ökat anlåtande av tobaksbeskattningen i den omfattning, som den förevarande propositionen avser. Utskottet har även anslutit sig till Kungl. Maj:ts förslag att för inkomstökningens åstadkommande jämväl under nästa budgetår anlita en särskild tobaksskatt.

*Utskottets
yttrande.*

Emellertid har utskottet velat framhålla följande. Statsverkets inkomster av tobakshanteringen inflyta — bortsett från ej mindre den kronoskatt, aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet har att erlægga, än även utdelningen å de preferensaktier i nämnda bolag, i vilka en mindre del av pensionsförsäkringsfonden är placerad — enligt de från monopolets början gällande bestämmelserna i tre olika former, nämligen dels såsom utdelning å de staten tillhöriga samtliga stamaktierna i bolaget, dels såsom tobaksskatt, vilken utgår med belopp motsvarande vissa procent av priskurantpriset eller varans värde, och dels såsom tullavgifter. Till nämnda skatteformer kommer såsom en fjärde den år 1922 införda särskilda skatten. Den skattebelastning, som sålunda samfällt påvilar tobaksvarorna, är otvivelaktigt synnerligen stark. Därest det kommer att visa sig nödvändigt att även framdeles av tobaken uttaga mera än som inflyter enligt de ursprungliga bestämmelserna, synes det vara lämpligt att taga under omprövning, huruvida tobaksbeskattningen, sådan densamma för närvarande är ordnad, är ur de olika ekonomiska och statsfinansiella synpunkter, som inverka på frågans bedömande, fullt tillfredsställande.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om resandetullen har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 113,

1) antaga ovan införda förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 24 februari 1922 (nr 67) angående särskild skatt å tobaksvaror;

2) antaga ovan införda förslag till ändrad lydelse av anm. 2 till rubrikerna nr 196 och 197 i tulltaxan; samt

3) under förutsättning av bifall till sistnämnda förslag, besluta, att bestämmelserna om ändrad lydelse av anm. 2 till rubrikerna nr 196 och 197 i gällande tulltaxa skola träda i kraft å femtonde dagen efter den, då kungörelse angående den ändrade lydelsen enligt å kungörelsen meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Stockholm den 19 april 1923.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Gustaf Nilsson*, *Antonsson*, *Rosén* *, *Wigforss*, *Rune* *, *Wohlin*, *Björnsson*, *Boman*, *Bärg* i *Katrineholm*, *Jönsson* i *Boa*, *Johansson* i *Kullersta*, *Lithander*, *Olsson* i *Ramsta* *, *Henrikson*, *Johan Bergman*, *Lövgren* i *Nyborg*, *Björklund* och *Olsson* i *Golvvasta*.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkanudet.

Reservationer:

vid punkten 1):

av herr *Lithander* som, med hänvisning, till härvid såsom bilaga fogade skrift från svenska tobaksgrossisternas förening, föreslagit följande skattesatser för till riket införda tobaksvaror:

för cigarrer	1.5 öre för 1 st.
» cigarrcigarretter	1 » » 1 »
» cigarretter	0.6 » » 1 »
» karvad tobak	2 kr. » 1 kg.
» spinn-, press- och rulltobak.....	2 » » 1 »
» snus	2 » » 1 »

av herr *Gustaf Nilsson*, som anført:

Då en av utskottets ledamöter funnit anledning återgiva vad svenska tobaksgrossisternas förening i skrivelse till utskottet anført, vill jag, utan att göra något yrkande, lämna riksdagens ledamöter tillfälle taga del av den rakt motsatta uppfattning, som svenska tobaksindustriarbetareförbundet i härvid såsom bilaga fogade skrivelse till utskottet givit uttryck åt.

vid punkterna 2) och 3):

av herr *Boman*, som anført:

Beträffande resandeimporten av tobaksvaror visar från generaltullstyrelsen erhållen uppgift, att denna utgjort:

	För hela riket kg.	Därav Malmö kg.	Därav Hälsingborg kg.
Cigarrer och cigarrcigarretter {1921	2,208	698	611
{1922	1,410	395	408
Cigarretter {1921	376	71	67
{1922	404	109	87

Redan siffrornas obetydlighet torde visa, att denna import icke kan kränka något handelsintresse och att den uppgivna tendensen till stegring ej är förefintlig.

Däremot torde kunna vara att befara, att den föreslagna ytterligare höjningen av tullsatserna skulle leda till ökad smuggling.

På grund härav har jag ansett, att utskottet bort avstyrka den föreslagna ändrade lydelsen av anm. 2 till rubrikerna 196 och 197 i tulltaxan.

av herrar friherre *Fleming* och *Lithander*, vilka instämt i herr Bomans reservation.

i fråga om motiveringen:

av herr *Björnsson*.

Bilaga

till den av herr Lithander vid punkten 1) avgivna reservationen.

Till riksdagens bevillningsutskott.

Kungl. Maj:ts proposition nr 113 till innevarande års riksdag har genom däri föreslagna ändringar i den av föregående års riksdag antagna provisoriska särskilda skatten å tobaksvaror till synes utgått från att en »högst avsevärd förbättring» i importörernas ställning vore erforderlig. Tillgänglig statistik visar, att den enskilda importen i själva verket sjunkit med cirka 50 procent beträffande cigarrer, cigarreigarretter och cigarretter samt med 30 procent för røktobak. Någon nämnvärd import av tuggtobak och snus har icke förekommit. Tobaksmonopolets rörelse åter visar »ett mycket gott resultat»: dess netto har från 11.8 miljoner kronor 1921 stigit till 15.15 miljoner kronor. För att kunna tillföra statskassan ett tillskott å 12 miljoner kronor ser sig herr statsrådet och chefen för finansdepartementet med hänsyn till denna oerhörda förskjutning i förhållandet mellan den inhemska tillverkningen och den enskilda importen föranledd att väsentligen bifalla ett av ingenjören Nordenfelt framlagt förslag till förändrad beräkning av den särskilda skattens utgående.

Redan då detta förslag på ett förberedande stadium delgavs representanter för undertecknad förening, hade dessa tillfälle inlägga en bestämd gensaga mot den bristande hänsyn till importörernas alltmer vanskliga ställning, som detta projekt ger vid handen. Föreningen anhåller att här ytterligare få understryka dessa betänkligheter.

Huvudsyftet med den särskilda skatten, vilken tog form av en enormt högt uppskruvad skyddstull, var den, att *dels* skaffa statsverket ökade inkomster *dels* minska den stora arbetslöshet, som inträtt under år 1921. Vad detta senare syftemål angår, har det så litet infriats, att tvärtom antalet arbetare inom monolet under året ytterligare minskats. Däremot har till försvagande av importörernas konkurrensmöjlighet utgivits mer än 1.27 miljoner kronor, vilka tillfallit detaljhandlarna i form av premierabatter, men ingalunda arbetarna. I icke ringa utsträckning ha importörerna under denna illojala konkurrens nödgats tjäna detaljisterna till förlagsmän. Premiesystemet har gjort, att för närvarande handlandenas behov äro täckta för mycket lång tid framåt, och sålunda utsikterna till stegrad omsättning synnerligen små. Arbetslösheten inom importbranschen kommer följaktligen att än mer stegras.

Vad åter angår det statsfinansiella syftemålet, har detta lika litet infriats, såtillvida som de från tobakshandlingen härflytande till statsverket inlevererade medlen nedgått från 61.3 miljoner kronor 1921 till 60.2 miljoner kronor 1922. De farhågor, som av föreningen uttalades vid det första skatteförslagets framläggande och som reservationsvis utvecklades av bevillningsutskottet 1922, ha sålunda till fullo besannats. Skatten har faktiskt verkat som importförbud för alla tobaksvaror i lägre och medelprislägen. Staten har tagit ur importörens ficka och lagt i monolets, men på denna onödiga och för många handlande ruinerande överflyttning har den själv lidit en icke obetydlig förlust.

Ur bägge de nämnda synpunkterna vill det sålunda för statsintresset synas fördelaktigast, att experimentet med den särskilda skatten icke vidare återupprepas.

Som ett tredje syfte uppställdes förlidet år att återställa jämvikten mellan monolets försäljning och tobakshandlarnas import, vilken senare jämlikt tabell II i föreliggande proposition under ett par av krigsåren väsentligen stegrats i förhållande till den förra. I monolets berättelse för år 1920 läses emellertid sid. 25: »Kristiden medförde en oerhörd stegring i konsumtionen av tobaksvaror. Under åren 1917 och 1918 fann tobaksmolet sig därför föranlåtet att tillgripa ransonering. Vid ingången av år 1919, då tillförseln av råtabak började bli tillräcklig, vidtogos vissa lättnader i ransoneringen. Det visade sig då, att konsumtionen blev över all förväntan stor. Ett antagande, att konsumtionen icke skulle komma att ytterligare ökas, besannades icke: tvärtom fortsatte den alltjämt att stiga, så att cigarrlagret under sommaren år 1919 nedgick till ett sådant minimum, att tobaksmolet icke var i stånd att tillfredsställa efterfrågan och oupphörligen blev utsatt för klander på grund av bristande leveransförmåga.»

Huru kan det nu, med dessa talande omständigheter för ögonen, anses rättvist, att i repressalieväg *straffa* de enskilda importörerna för att de efter förmåga sökte täcka det tobaksbehov, som faktiskt förefanns, men som molet icke förmodade täcka och icke ens förutsett? Huru betydande risken av import under denna tid var fick molet självt pröva på, då dess eget köp av cirka 50 miljoner cigarrer endast med enorma förluster kunnat avvecklas. Monolets inneiggande lager den 31 december 1921 räckte för bortåt ett och ett halvt år. För att tillåta en realisering av detta lager var det nog fördelaktigt att helt avstänga den fria importen. I själva verket har en effektiv avveckling av de inneiggande väldiga spekulationslagren ägt rum. Den egna tillverkningen under året har för cigaretterna minskats med 18.9 miljoner stycken och för cigarrcigaretterna med

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 7 saml. 19 häft. (Nr 31.) 2

23.5 miljoner stycken, medan försäljningen av egna fabrikat av dessa slag ökats med respektive 15.0 och 2.3 miljoner kronor. Det är dock uppenbart, att genom den övervältring av monopolets spekulationsförluster på de enskilda importörerna, som sålunda ägt rum, en obillig exekution företagits mot de senare, och att denna står i direkt strid med det kontraktsförhållande till den fria handelns förmån, som genom 1914 års förordning garanterats.

Monopolet upplyser nu, att under det gångna året dess försäljning och tobaksmonopolets import kommit att stå i ungefär samma förhållande till varandra som under åren 1916 och 1917, d. v. s. innan valutaförhållandena inverkade förryckande på importen. Det är det resultatet, som jämväl den kungl. propositionen säger sig hava eftersträvat. I själva verket kan dock den under sagda år förefintliga proportionen mellan de konkurrerande tobaksvarorna ingalunda sägas vara rätteligen normgivande, enär ju även under dessa år en abnorm konjunktur var rådande. Lagstiftarens ursprungliga mening var tydligen den, att den fria importen skulle tjäna som en nyttig regulator på monopolets sätt att handhava sin verksamhet, men denna avsikt förryckes fullkomligt, om genom nya förordningar ett av importverksamheten vunnet försteg godtyckligt skulle kunna vändas till dess nackdel. Den ruinerande verkan, som fjolårets särskilda skatt utövat på importfirmorna, förtiges i den kungl. propositionen. Ett par konkurser och en mångfald deficit i boksluten markera dock skattens fruktansvärda verkningar. Inom föreningen har därför den meningen gjort sig gällande, att endast en omedelbar återgång till det garanterade status quo kan förebygga importverksamhetens fullständiga undergång. Ett rättskrav på full ersättning för ett ödelagt legitimt näringsfång inställer sig eljest gentemot statsverket.

I anslutning till det gjorda citatet må i övrigt uppmärksammas, att den tillfälliga fördel, som valutadeprecieringen kunnat bereda importen, mycket hastigt utjämnats genom exportländernas snabba och energiska åtgärder att genom försäljningar endast i främmande valuta (holländsk eller svensk) skydda sina intressen. De inhemska åtgärderna ha faktiskt kommit att verka som en dubbling av de valutapålägg, exportlanden själva vidtagit. I den kungl. propositionen erkännes nu också, att de åberopade valutaskälen icke längre äga någon giltighet. Enligt av monopolet verkställda och pressen tillhandahållna sammanställningar, visar det sig i själva verket att de svenska cigarrerna (alla tillgängliga märken medräknade) är 24.6 öre medan de utländska cigarrernas genomsnittspris är 36.3. För cigarrcigarretter ställer sig genomsnittspriset: 12.3 för svenska, 15.3 för utländska. De svenska cigarretternas genomsnittspris är 4.4 öre — de importerades 11.4. Röktobakens genomsnittspris varierar så kraftigt som mellan 19 kronor (svensk) och 49 kronor (utländsk), men snuset slår differensrekord med 5.4 kronor för svensk och — 50 kronor för importerad vara. Den logiska konsekvensen av dessa talande siffror, nämligen att avlyfta den mot importen ensidigt riktade beskattningen återfinnes likväl icke, varför vi våga rikta utskottets uppmärksamhet därå.

Ur statsfinansiell synpunkt synes det otvivelaktigt att det system är att föredraga, som skänker staten högsta möjliga inkomst på förbrukningen. Ett uttagande av tobaksmedlen på monopolvägen ställer sig ur denna synpunkt mindre fördelaktigt än det å importen tillämpade tull, skatt- och licenssystemet. Detta framgår bl. a. därav, att vid ett jämlikt tabell I beräknat genomsnittsvärde å importvaror med kronor 36.3, 15.3, 11.4 per tusen cigarrer, cigarrcigarretter, cigar-

retter och för röktobak kronor 49 per kilogram, skattebelastningen uppgår resp. till 192.79; 90.49; 70.72 per 1,000 och 24.8 kronor per kilogram eller större belopp än monopolets försäljningspris betinga för två sistnämnda varuslag. Ett fortsättande med den särskilda skattemetoden kan sålunda endast än mer förringa statsverkets vinstmöjligheter. Ur den rökande allmänhetens synpunkt må det väl vara sant, att prisbilligheten utgör en väsentlig förmån. Men en lika betydande roll spelar kvalitetssynpunkten och härvidlag må det uppmärksammas, att den inhemska varan ännu nått upp till den utländskas godhet och att de framsteg, som den inhemska fabrikationen likvisst gjort, huvudsakligen äro att tillskriva de lärdomar, som den utländska konkurrensen givit. I samma ögonblick den senare bortföle, skulle de experimentella framstegen avmattas och en kvalitetsförsämring vara oundviklig.

I sin reservation anförde herr Röing till bevillningsutskottets förra betänkande: »Från monopolbolagets sida föreligger lika litet som i propositionen någon som helst utredning, som utvisar att produktionskostnaderna vid cigarrtillverkningen så förskjutit sig, att det nu utgående skyddet är otillräckligt. Det minsta som riksdagen i detta liksom liknande fall kan fordra är, att en dylik utredning verkställts och givit det resultatet, att det nuvarande skyddet är otillräckligt och att det föreslagna nya skyddet är behöfligt och väl avvägt.» Ej heller i år föreligger någon som helst sådan utredning, varför också förslaget karaktär av löst experiment än mer framträder.

Av vad här anförts framgår, att föreningen för sin del livligt tillråder den särskilda skattens omedelbara avveckling. Ur statsfinansiell synpunkt vore detta förmånligare, för monopolets innehavare av ingen risk. Importörerna bjöde en sådan avveckling utsikt till att kunna upprätthålla sin verksamhet intill dess — senast 1 juli 1924 — nya avtal mellan staten och tobakshandlingens representanter skola vara avslutade. Det vore staten ovärdigt, om den i strid mot 1914 års avtal, inför den avlösning resp. koncessionerade ställning, som nästa år väntar importen, ånyo mot densamma riktade ett slag, som tillintetgjorde dess möjligheter att avvakta avtalstidens utgång.

Föreningen vill emellertid för att visa sin redobogenhet att på varje sätt medverka till det statsfinansiella syfte, som den kungl. propositionen tecknar, jämväl ingå på prövning av de nu föreslagna ändrade skattesatserna.

Till en början ser föreningen då ingen anledning att icke höja beskattningen på inhemska cigarretter till 0.6 öre per styck samt på kilogram snus till 0.5 kronor. Genom dessa förut förordade åtgärder skulle en ökad statsinkomst på minst 2 miljoner kronor inträda.

Vad beträffar importvarorna, äro de föreslagna skattesatserna så obetydligt lägre än fjolårets, att de i varje fall icke kunna föranleda någon sänkning av bruttoprisen och sålunda en höjning av konsumtionen. Någon förbättring av statsverkets vinstmöjligheter kan följaktligen alls icke med dessa satser påräknas. En viss lättnad i läget skulle däremot vara att motse, om skatten sattes sålunda:

Cigarrer	pr	styck	1.5	öre
Cigarrcigarretter	»	»	1.0	»
Cigarretter	»	»	0.6	»
Röktobak	»	kilogram	2.0	kronor
Tuggtobak	»	»	2.0	»
Snus	»	»	2.0	»

Att de inhemska varorna väl tåla en motsvarande högre beskattning framgår med all önskvärd tydlighet av de avsevärda prissänkningar, som monopolet å senare tid ansett sig kunna företaga.

Slutligen får föreningen som sin oförgripliga mening upprepa vad den såväl till utskottet som till justitieombudsmannen och Kungl. Maj:t under fjolåret framförde, nämligen att skatten under inga förhållanden må utgå på de tobaksvaror, som till följd av importförbudet av den 9 januari 1922 förblivit i tullverkets förvar. Nämnda importförbud saknar rättslig hemul, då det utfärdats utan riksdagens hörande och skatteförordningens retroaktiva verkan står icke mindre i strid med grundlagens principer. Värdet av de varor, varom det är fråga, uppgår till cirka 1 1/2 miljoner kronor och om även en del av dessa cirka 30 procent med avsevärd förlust under året blivit utlicenserade, återstår dock på nederlag den övervägande delen. Skulle nu denna alltjämt drabbas av den särskilda skatten betyder detta, att staten orättmätigt konfiskerat partiet i strid med R. F. paragraf 16. Att betala den särskilda skatten för dessa partier kan nämligen ej ifrågakomma utan en utomordentlig ökning av de alltjämt stegrade förlusterna å desamma. Visserligen är i detta fall importörernas rättsanspråk mot staten att utbekomma varorna utan den retroaktiva belastningen så uppenbart, att det vid domstol måste kunna påräkna sanktion. Men domstolsförfarandets långvarighet utgör för importörerna en väsentlig nackdel. I varje fall äga de därför den tillförsikten, att riksdagen icke må upprepa ett rättsövergrepp av så flagrant natur utan i rättvisans och grundlagshelgdens namn frigiva dessa partier mot erläggande av de pålagor, som lagligen åvilade dem vid deras inkomst till riket. Ur statsfinansiell synpunkt är det för övrigt uppenbart, att det är förmånligare, att den ordinarie skatten å dessa partier gäldas än att de förbli för framtiden under beslag.

Stockholm den 6 april 1923.

Vördsamt

Svenska tobaksengrossisternas förening.

W. Stenberij.

Bilaga

till den av herr Gustaf Nilsson vid punkten 1) avgivna reservationen.

Till riksdagens bevillningsutskott.

Regeringens förslag till förändrad beskattning av tobaksvaror, enligt vilket skatterna ökas för den inhemska tobaksindustrien men sänkas för importerade varor, har bland landets tobaksarbetare väckt ett allvarligt bekymmer, då man som följd därav motser en större arbetsbrist för svenska tobaksarbetare.

Den avsevärt ökade importen av cigarrer, cigarrcigarretter och cigarretter under år 1921, torde till väsentlig del haft sin orsak i cigarrhandlarnas särskilda

och stegrade intresse för omsättning av utländska tobaksfabrikat av de skäl, att de erhöles en avsevärd högre rabatt än på tobaksmonopolets varor.

När nu tobaksmonopolet i sin berättelse för år 1922 kan konstatera att ökad omsättning, särskilt av cigarrer, ägt rum, trots det att konsumtionen minskats, får det i första rummet tillskrivas den uppmuntran som tobaksmonopolet riktade cigarrhandlarna samma år med en extra rabatt upp till 15 procent och mindre den omständigheten att importen av cigarrer, cigarreigaretter och cigaretter under året minskat med 50 procent.

Vi äro förvissade om, att hade icke denna tobaksmonopolets uppmuntran till cigarrhandlarna kommit emellan, skulle skillnaden i importen mellan åren 1921 och 1922 icke på långt när varit så stor.

Med 1923 års början upphörde emellertid denna uppmuntran till särskilt intresse vid försäljning av tobaksmonopolets varor. Cigarrhandlarna ha återfallit till sin förutvarande position.

I föreliggande förslag till förändrad tobaksbeskattning se vi en fara för oss och en uppmuntran för cigarrhandlarna att företrädesvis utbjuda utländska tobaksfabrikat.

Tobaksmonopolets uppmuntran till cigarrhandlarna har således upphört och i stället skulle en statens uppmuntran till dem göra sig gällande, med följd som här förut påpekats.

De svenska tobaksarbetarna befinna sig för övrigt i en mycket prekär ställning. Inom cigarrtillverkningen har sedan förra året en betydlig mekanisering ägt rum och tobaksmonopolet bebådar en ytterligare utveckling i denna riktning. Detta i förening med en sänkning av den extra skatten för utländska fabrikat och en höjning på den inhemska produktionen föranleder att många tobaksarbetare se sin ställning hotad.

Av denna anledning hemställa vi, att riksdagens beslut av år 1922, rörande extra beskattning av tobaksvaror, måtte ytterligare få gälla ett år.

För den händelse att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag och arbetslöshet för tobaksarbetarna blir följden, motse vi att statsmakterna eller tobaksmonopolet träder hjälpande emellan.

Stockholm den 12 april 1923.

För Svenska tobaksindustriarbetareförbundet.

Alb. Kindstrand.